

УДК 316.7:316.4

DOI 10.32461/2226-3209.2.2026.362199

Цитування:

Сторожук С. В., Дудніков С. П. Масова культура як інструмент соціальної регуляції. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2026. № 2. С. 41–47.

Storozhuk S., Dudnikov S. (2026). Mass Culture as an Instrument of Social Regulation. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 2, 41–47 [in Ukrainian].

Сторожук Світлана Володимирівна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри української філософії та культури Київського національного університету імені Тараса Шевченка
<https://orcid.org/0000-0002-7947-6268>
svitlana.storozhuk@knu.ua

Дудніков Сергій Петрович, аспірант Київського національного університету імені Тараса Шевченка
<https://orcid.org/0009-0009-1388-2093>
sdudnikov363@gmail.com

МАСОВА КУЛЬТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ РЕГУЛЯЦІЇ

Мета дослідження полягає у всебічному осмисленні масової культури як чинника соціальної регуляції та інструменту соціального виключення. **Методологія.** Дослідження має теоретико-аналітичний характер і ґрунтується на міждисциплінарному підході, що поєднує соціально-філософський та культурологічний аналіз. У роботі застосовано системно-аналітичний, дискурсивний, герменевтичний та порівняльний методи, що дозволяють розкрити масову культуру як інструмент соціальної регуляції та механізм продукування соціального виключення. Додатково використано принципи критичного аналізу соціокультурних процесів, що дало змогу виявити амбівалентний характер масової культури, в тому числі й в умовах цифровізації. **Наукова новизна** дослідження полягає у виявленні амбівалентної природи масової культури як інструменту соціальної регуляції, що, з одного боку, продукує образи та практики інклюзії, розширюючи доступ до соціокультурних ресурсів, а з іншого – відтворює латентні форми соціального виключення. **Висновки.** Встановлено, що масова культура функціонує як важливий інструмент соціальної регуляції, який не лише формує норми та практики соціальної взаємодії, але й бере участь у відтворенні соціального порядку через механізми символічного виключення та маргіналізації. Показано, що в умовах постмодерної гіперреальності соціальне виключення набуває прихованого вигляду та проявляється у спробі привласнити «інакшість» через процеси естетизації та музеєфікації, тим самим позбавляючи маргіналів можливості на супротив. Підкреслено трансформацію функцій масової культури в процесі цифровізації, яка, розширюючи формальні можливості репрезентації різних форм досвіду, створила передумови для появи нових форм прихованого виключення. Доведено, що цифрове середовище сприяє ускладненню механізмів соціального виключення, які набувають латентних форм і часто маскуються під практики інклюзії та визнання множинності ідентичностей.

Ключові слова: соціальне виключення, мова культура, соціальна регуляція, відхилені, «норма», медіапростір, символічне насильство, «інакшість».

Storozhuk Svitlana, Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Professor of the Department of Ukrainian Philosophy and Culture, Taras Shevchenko National University of Kyiv; Dudnikov Serhii, PhD student at the Department of Ukrainian Philosophy and Culture, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Mass Culture as an Instrument of Social Regulation

The purpose of this study is to provide a comprehensive understanding of mass culture as a factor in social regulation and an instrument of social exclusion. **Methodology.** This study is theoretical and analytical in nature and is based on an interdisciplinary approach that combines socio-philosophical and cultural studies analysis. The study employs systemic-analytical, discursive, hermeneutic, and comparative methods, which allow for an exploration of mass culture as an instrument of social regulation and a mechanism for producing social exclusion. In addition, the principles of critical analysis of sociocultural processes were applied, which made it possible to identify the ambivalent nature of mass culture, including in the context of digitalisation. **The scientific novelty** of this study lies in identifying the ambivalent nature of mass culture as an instrument of social regulation, which, on the one hand, produces images and practices of inclusion, expanding access to sociocultural resources, and on the other hand, reproduces latent forms of social exclusion. **Conclusions.** It has been established that mass culture functions as an important instrument of social regulation, which not only shapes the norms and practices of social interaction but also participates in the reproduction of social order through mechanisms of symbolic exclusion and marginalisation. It is shown that in the conditions of postmodern hyper-reality, social exclusion takes on a hidden form and manifests itself in an attempt to appropriate “otherness” through processes of aestheticisation and museumification, thereby depriving marginalised

groups of the possibility of resistance. The transformation of the functions of mass culture in the process of digitalisation is emphasised; by expanding the formal possibilities for representing various forms of experience, this transformation has created the preconditions for the emergence of new forms of hidden exclusion. It is demonstrated that the digital environment contributes to the complication of mechanisms of social exclusion, which take on latent forms and are often disguised as practices of inclusion and recognition of the multiplicity of identities.

Keywords: social exclusion, language and culture, social regulation, marginalised groups, “norm”, media space, symbolic violence, “otherness”.

Актуальність теми дослідження. Цікавість до масової культури вперше проявилася у XVIII столітті, після того як культура почала виходити за межі елітарного мистецтва. Перші системні спроби її осмислення проявилися у творчості Й. В. фон Гете та Ф. Шилера, завдяки яким культура народних мас, що раніше вважалася другорядною почала розглядатися як значущий об'єкт дослідження та чинник, що впливає на розвиток суспільства [22]. Звісно, подібне захоплення протрималося не довго, і вже на початку XIX ст. просвітницька віра в здатність «народних форм» збагачувати духовний світ людини почала поступатися місцем реаліям індустріалізації та швидкої урбанізації. Вони спричинили появу стандартизованих масових розваг, орієнтованих на швидкоплинні потреби міської публіки. Унаслідок цього культура втрачала глибину та змістову насиченість, що, своєю чергою, викликало чимале занепокоєння тогочасних інтелектуалів, зокрема, А. Шопенгауера [18] та Ф. Ніцше [5, 99]. Саме вони заклали традицію критичного ставлення до масової культури, яка набула завершеного оформлення на початку XX ст. у праці Х. Ортеги-і-Гассета «Повстання мас» [6], що стала концептуальним підґрунтям для подальших критичних досліджень цього феномену.

Поряд з тенденційними оцінками виникали й прямо протилежні підходи, представники яких наголошували на демократичному потенціалі масової культури. Вона, як доводили такі авторитетні дослідники як Дж. Фіске [13], С. Голл [15], Дж. Сторі [19], забезпечує доступ широких верств населення до інформації, тим самим даючи їм можливість відчувати спільність інтересів і цінностей, будувати культурні спільноти, незалежно від соціального походження, освіти чи матеріального становища.

Аналіз досліджень і публікацій. Попри значний інтерес гуманітарних наук до різних проявів масової культури, наразі усе ще зберігається теоретичний вакуум у її розумінні як цілісного механізму культурної уніфікації суспільства та системного усунення відмінностей. Звісно, це зовсім не означає, що ця проблема не порушувалася науковцями. В

цьому контексті можна згадати Х. Ортегу-і-Гассета, який показав здатність масової культури перетворюється на майже тоталітарний механізм символічного вирівнювання та усувати будь-які прояви «інакшості» [6, 20]. Дещо згодом репресивний потенціал масової культури та модерного суспільства показав М. Фуко. Особливо плідною в цьому контексті стала його праця «Археологія знання» [11], де він аргументовано показав, що дискурсивні практики не тільки конструюють реальність, а й жорстко детермінують межі мислимого. Такий підхід заклав концептуальні підвалини для розгляду масової культури як сили, яка, формуючи смисли, непомітно відсуває за межі «норми» все, що не вписується в парадигму панівного дискурсу.

Ідеї М. Фуко відкрили принципово новий простір для дослідження ролі дискурсивних практик у формуванні соціальної реальності та механізмів виключення, суттєво вплинувши на подальший розвиток гуманітарної думки. Його концепція дискурсу як інструменту влади, що визначає межі допустимого мислення і висловлювання, була активно розвинена у різних наукових напрямках – від культурології та соціології до постколоніальних і гендерних студій. У цьому контексті особливо показовими є праці П. Бурдьє [2], який досліджував механізми символічного насильства та відтворення соціальних ієрархій, С. Голла [15], що аналізував роль медіа у формуванні ідентичностей і репрезентацій, а також Е. Саїда [8], який продемонстрував, як дискурсивні практики конструюють образ «Іншого» в межах західної культури.

Завдяки згаданим вище дослідженням проблема соціального виключення посіла помітне місце у світовому науковому дискурсі. Водночас в українській гуманітаристиці вона поки що не набула системного вивчення, проте привернула увагу низки науковців. У цьому контексті варто згадати праці Т. Данилової [12], І. Гояна [3], С. Сторожук [20] та інших дослідників. Їхні праці створили важливе підґрунтя для вивчення окремих проявів соціального виключення, однак вони не забезпечили цілісного розуміння його складної, багаторівневої природи. Крім того,

поза увагою українських науковців залишилася роль масової культури як чинника, що формує й підтримує механізми соціального виключення.

З огляду на дефіцит розвідок, присвячених репресивному впливу масової культури на автентичні форми суб'єктивності, мета нашої роботи полягає у всебічному осмисленні масової культури як чинника соціальної регуляції та інструменту соціального виключення.

Виклад основного матеріалу. У сучасному українському інтелектуальному дискурсі, як свідчить Енциклопедія сучасної України, масова культура інтерпретується як «організація повсякденної свідомості в інформаційному суспільстві» та «особлива знакова система або особлива мова, за допомогою якої члени інформаційного суспільства досягають взаєморозуміння» [7]. Такий погляд не позбавлений раціонального зерна, але не враховує того, що становлення масової культури, як показав вже згаданий нами Х. Ортега-і-Гассет, стало наслідком «прогресистського виховання людности» у XVIII–XIX ст., та «рівнобіжного господарського збагачення суспільства» [6, 26]. Ці соціокультурні зрушення, як згодом зауважив Е. Тоффлер, були пов'язані з хвилею цивілізаційних змін, що розгорнулася на тлі індустріалізації, дисциплінарна логіка якої суперечила традиційному способу життя та спричинила витіснення його з активного суспільного життя. Цей процес супроводжувався свідомим та цілеспрямованим утвердженням дисциплінованого типу модерної особистості, чий світогляд та життєвий ритм були цілковито підпорядковані жорсткій логіці індустріального виробництва [10, 46]. Чи не найбільш виразно ця тенденція проявилася в радянській політиці, де, попри формальні гасла, механізм виключення селянина досягнув рівня державної стратегії. Системна колективізація та домінування образу «героя-пролетаря» (до прикладу можна згадати фільми О. Довженка «Арсенал» (1929) чи «Іван» (1932)) сприяли витісненню селянської ідентичності за межі офіційного культурного нарративу. Натомість у західноєвропейських суспільствах цей процес мав менш радикальний характер, оскільки тут традиційні форми життєдіяльності поступово відходили на задній план під впливом урбанізації, ринкових трансформацій та уніфікації культурних практик, що прекрасно показав у низці робіт Е. Золя.

Паралельно з соціальним виключенням сільського населення, відбувалося виключенням жіночності. Це, як стверджує Е. Тоффлер, було спричинено тим, що в індустріальному суспільстві, сім'я і надалі перебувала «децентралізованою одиницею, яка біологічно відтворювала, виховувала дітей та передавала їм культуру», у висліді чого «домашня праця залишалася діяльністю низької взаємної залежності», де виготовлялися продукція для власного споживання, а не для ринку [10, 47]. Цікаво, що ця, на перший погляд, цілком закономірна обставина, призвела до виключення жінки, через яку відбувалося відтворення роду, з соціального життя. Ситуація не змінювалася й у випадках, коли жінки наважувалися покинути «відносну ізоляцію сім'ї, йдучи працювати у взаємозалежному виробництві», бо в такому разі їх звинувачували «в тому, що вони втратили жіночість, стали холодними, грубими й... об'єктивнішими» [10, 47].

Слід зазначити, що соціальне виключення усіх, хто в системі цінностей індустріальної цивілізації, виходив за межі «норми» стали можливими завдяки появі низки цінностей та правил, які, як показав Е. Тоффлер, поширювалися на всі сфери життя. В цьому контексті вчений згадує стандартизацію, синхронізацію, концентрацію, максимізацію та централізацію, які визначили ритм і структуру модерного суспільства [10, 49–58]. Їх поширення спричинило, з одного боку, виключенню тих, хто не вписувався у межі загальноприйнятого, а з іншого – утвердження тенденції до усереднення й витіснення будь-якої оригінальності на периферію соціального життя.

Міркування Е. Тоффлера про індустріальне суспільство, безперечно, містять раціональне зерно, однак не вичерпують усієї складності соціальних процесів модерної доби. До прикладу варто згадати про те, що актуалізація проблеми соціального виключення парадоксальним чином поєднується з зародженням та розвитком держави загального добробуту. Вона, як відомо, змінила умови життя знедолених, забезпечивши їм підтримку навіть без прямої участі у створенні суспільного багатства. Така ситуація, на думку Ж. Дерріда, не була випадковою. Відхилені (жебраки, божевільні та злочинці) в цьому суспільстві загального добробуту залишалися значущою силою, яка, формуючи альтернативні простори життя, окреслювала межі «прийнятного», водночас нагадуючи про ризики соціального

виключення та демонструючи долю тих, хто не відповідає встановленим нормам [4, 156].

Потреба в «іншому», на яку вказує Ж. Дерріда, як на умову суспільного існування, наочно реалізувалася засобами масової культури. Саме вона, через фільми («Обличчя зі шрамом» Б. Де Пальма, 2008 або ж «Темний лицар», р. К. Нолан, 2008), телепрограми (в українському інформаційному просторі «Говорить Україна» чи «Хата на тата» тощо) та популярні нарративи формувала образи «нормального» та «відхиленого», закріплюючи у свідомості аудиторії уявлення про допустимі моделі поведінки. Натомість наочне представлення девіації узаконювало каральні дії, завдяки чому масова культура набувала не тільки розважального, а й дисциплінарного характеру.

Слід зазначити, що роздуми Ж. Дерріди стали одним із ключових чинників формування в європейському інтелектуальному дискурсі 70–80-х років уявлення про те, що суспільство потребує «інакшості» для власного самовизначення. Саме це, як доводив Ж. Бодріяр, спонукало культуру споживання відмовитися від прямих форм виключення на користь більш витончених механізмів. У результаті замість відкритого усунення, притаманного модерній епосі (зокрема через інституції на кшталт божевільень чи тюрем), утверджується практика символічного привласнення «іншого» шляхом перетворення його автентичності на комерціалізований культурний ресурс, що функціонує у просторі гіперреальності [1, 15–26]. Особливо чітко це виявляється в кінематографі, де за допомогою механізмів музеєфікації «відхилені» (бідняки, злочинці тощо), набувають естетизованого образу та перетворюються на елементи масового видовища, позбавленого досвіду реального болю. Показовим прикладом в цьому контексті може стати кінострічка «Американський психопат» (реж. М. Гаррон, 2000), у якій головний герой – П. Бейтмен, постає не більше ніж симулякр, у якого немає «внутрішнього Я», а є лише набір соціальних масок. Не менш виразною ілюстрацією естетизації відхилених є фільм «Мільйонер із нетрів» (реж. Д. Бойл, 2008), який романтизує злидні Мумбаю, водночас знімаючи трагізм бідності та перетворюючи її на естетизоване тло для історії успіху.

Наведені приклади слугують переконливим підтвердженням думки Ж. Бодріяра про те, що в умовах гіперреальності музеєфікація «інакшості»

набуває форми симулякрів, які лише відтворюють ілюзію межі між «нормою» та «відхиленням». Завдяки цьому процесу все те, що колись підлягало виключенню, перетворюється на естетизований товар масової культури та інтегрується в символічний порядок «норми», функціонуючи як керована і контрольована ілюзія «іншого» [1, 19].

Експлікована інтелектуальною думкою другої половини ХХ ст. суспільна потреба в соціальному виключенні не зникла з появою Інтернету та цифрових технологій, навіть попри те, що вони надали маргіналізованим групам безпрецедентні можливості для голосу та самовираження, радикально децентралізувавши комунікаційні канали. Унаслідок цього раніше маргіналізовані спільноти отримали змогу перейти від пасивного об'єкта спостереження до активних архітекторів публічного дискурсу. Використовуючи креативний контент та субкультурні практики як інструменти символічної боротьби за визнання, відхилені отримали можливість боротися за культурні права, соціальне визнання та символічну присутність [23, 138].

Репрезентація відхилених у медійному просторі, помітно підірвала монопольну роль традиційних медіа, які, як показав свого часу С. Голл, не стільки відображали, як конструювали реальність, а з нею й уявлення про норми та відхилення тощо [15]. З початком цифровізації медіапростір стає не лише інструментом відтворення соціального порядку, а й полем його проблематизації через самі механізми масової культури. Для прикладу можна згадати меми та відео на платформах TikTok і Instagram, де представники ЛГБТ+ спільноти, жінки, літні люди та інші відхилені висміюють стереотипи про себе, водночас формуючи позитивний образ і демонструючи різноманітність їхнього досвіду. Такі практики забезпечують не тільки трансляцію думок, а фундаментальне перекодування значень, що дозволяє маргіналізованим суб'єктам вийти за межі нав'язаної їм «інакшості».

Попри значний емансипативний потенціал, цифрові можливості не усувають механізмів соціального виключення, а інколи навіть сприяють їхній трансформації та інтенсифікації в нових формах. В цьому контексті доречно згадати про алгоритмічну організацію платформ, яка фактично визначає умови видимості суб'єктів. Завдяки їй, медіасередовища можуть орієнтуватися на

«ринково привабливі» форми самопрезентації, що нерідко зумовлює витіснення або маргіналізацію осіб, які не відповідають заданим параметрам. У підсумку самопрезентація в цифровому просторі виявляється не автономним актом самовираження, а процесом, сформованим під впливом технічних і комерційних вимог. Це зумовлює парадоксальну ситуацію, в якій цифрові інструменти, розширюючи потенціал подолання традиційних форм виключення, формують підвалини для постановки нових, менш явних його форм [16]. Доволі виразно ця тенденція проявляється в соціальних мережах, алгоритми яких можуть обмежувати видимість голосів маргіналізованих груп (зокрема ЛГБТ+ спільноти, етнічних і релігійних меншин, молодіжних субкультур, екоактивістів тощо), навіть попри формальну відкритість платформ [14, 21].

Особливе місце у цифровій ексклюзиві належить візуальній культурі, ідеалізовані образи якої домінують у соцмережах, підсилюють негативне сприйняття власного тіла у молоді та створюють стандарти «нормального» зовнішнього вигляду. Навіть випадкове зіткнення з такими зображеннями стимулює порівняння, а в багатьох випадках – незадоволення собою [9]. Внутрішній дисонанс підсилюється тим, що алгоритми платформ постійно пропонують контент з ідеальними образами, невідповідність яким призводить до самооб'єктивації та закріплення соціальних уявлень про «правильне» тіло. У результаті форми тілесності, що не вписуються в ідеалізовані стандарти, починають маргіналізуватися, породжуючи виключення тих, хто не відповідає встановленим стандартам [17].

Домінування ідеалізованих образів, що нерідко детермінується комерційними інтересами, актуалізує тенденцію до опору усталеним нормам зовнішності та процесам соціальної нормалізації тілесності. Ця протидія добре проявляється у кінематографі, де все частіше з'являються фільми (Real Women Have Curves/ Справжні жінки мають форми, 2002, реж. П. Кардосо) та документальні стрічки (Fattitude/Жирність, 2017, реж. В. Ліберман, Л. Аверіл), які демонструють різноманітність тілесності та відображають реальний досвід людей. Не менш виразно ця практика проявляється й у соціальних мережах, де через меми (меми і зображення, пов'язані з рухом EffYourBeautyStandards та body-positivity), відео (платформа С. Барбоса @spencer.barbosa) та інші формати користувачі й блогери

активно деконструють стереотипи, створюючи позитивні наративи про самоцінність, інклюзію та варіативність життя. Таким чином, масова культура не лише реагує на стандарти «ідеального» тіла, а й формує альтернативні простори для визнання й прийняття різних форм тілесності та життєвого досвіду.

Слід зазначити, що поява стратегій цифрового спротиву є вагомим підтвердженням збереження інклюзивного потенціалу медіасередовища, яке всупереч здатності генерувати нові конфігурації соціального виключення, поки-що залишаються ключовим майданчиком репрезентації «інакшості», забезпечуючи маргіналізованим суб'єктам вихід у простір публічної видимості та соціальної дії.

Наукова новизна дослідження. Вперше в українській інтелектуальній думці розкрито амбівалентну природу масової культури як інструменту соціальної регуляції та показано, що масова культура не лише забезпечує формальну інклюзію через демократизацію доступу до ресурсів, а й виступає латентним механізмом продукування соціального виключення. Виявлено, що у постмодерний період межа між інклюзією та ексклюзивом розмивається, оскільки маргіналізовані ідентичності піддаються процесам естетизації та «музеєфікації» й втрачають потенціал до спротиву. Означені процеси помітно загострюються з початком цифровізації та алгоритмізації медіапростору, які створюють ілюзію повної репрезентативності, водночас приховуючи нові технічно зумовлені форми латентного виключення.

Висновки. Резюмуючи, можемо стверджувати, що масова культура виникає як прямий наслідок процесів індустріалізації та урбанізації й водночас діє як механізм дисциплінарного контролю. У соціокультурних умовах індустріальної доби масова культура підпорядкована принципу економічної доцільності і виступає інструментом його поширення. Керуючись базовими для свого часу цінностями вона формує уніфікованого суб'єкта, для якого будь-який відхід від стандартів модерної економіки сприймається як девіація.

У соціокультурному контексті постмодерну медійна вистава втрачає притаманну модерній культурі функцію чіткого розмежування «норми» та девіації, трансформуючись у процес естетизації та музеєфікації «інакшості». У кінематографі естетизація бідності й маргінальності нерідко

послаблює травматичний вимір соціального досвіду, перетворюючи виключення на видовищну форму репрезентації.

Поява інтернету, а згодом і цифрових медіа, відкрила для соціально виключених груп можливість для перекодування значень і виходу за межі нав'язаної «інакшості». Водночас цей процес супроводжується формуванням нових, більш прихованих механізмів сегрегації, зумовлених нерівним доступом до цифрових технологій, браком медіаграмотності та впливом алгоритмічних систем. У результаті декларація різноманіття іноді поєднується з появою в цифровому середовищі нових форм виключення, що особливо помітно у візуальній масовій культурі, де ідеалізовані образи можуть витіснити нетипові форми соціального досвіду на периферію видимості.

Здатність медіапростору формувати приховані форми соціального виключення не заперечує інклюзивного потенціалу цифрових медіа. Попри наявність зворотного боку, сьогодні вони постають одним із найбільш впливових майданчиків для репрезентації розмаїття соціального досвіду.

Література

1. Бодріяр Ж. К. Симулякри і симуляція / Пер. з фр. В. Ховхун. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 230 с.
2. Бурдье П. Чоловіче домінування. Київ : Основи, 2003. 160 с.
3. Гоян І. М., Будз В. Соціальна інклюзія vs соціальна ексклюзія. Збірник наукових праць ЛОГОС. 2021. Р. 172–173.
4. Дерріда Ж. Дарувати час. Львів: Літопис, 2008. 208 с.
5. Ніцше Ф. По той бік добра і зла. Харків : Фоліо, 2021. 352 с.
6. Ортега-і-Гасет Х. Бун мас. Нью-Йорк: ООЧСУ, 1965. 324 с.
7. Отрешко, Н. Б. Масова культура в соціумі. Енциклопедія Сучасної України. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018, оновл. 2025. URL: <https://esu.com.ua/article-64262>
8. Саїд Е. Орієнталізм. Київ : Основи, 2001. 512 с.
9. Сторожук С. В., Гоян Я. Н. Вплив віртуальної реальності на самоактуалізацію підлітків: антропологічний вимір // Антропологічні виміри філософських досліджень. 2016. № 9. С. 17–28. DOI: <https://doi.org/10.15802/ampr2016/7211>
10. Тоффлер, Е. Третя Хвиля. Київ: Вид. дім «Всесвіт», 2000. 480 с.
11. Фуко М. Археологія знання. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 326 с.
12. Danylova, T., Kryvda, N., Hoian, I. ., Pavlova, O. ., Matviienko, I. ., Poperechna, G. ., & Storozhuk, S. . (2026). Experiencing Yourself: Existential Well-Being as a Pathway to Inner Growth. *Mental Health: Global Challenges Journal*, 9(1), 13–24. DOI: <https://doi.org/10.56508/mhgcj.v9i1.346>
13. Fiske J. *Understanding Popular Culture*. London ; New York : Routledge, 1989. 206 p.
14. Gillespie T. *Custodians of the Internet: Platforms, Content Moderation, and the Hidden Decisions That Shape Social Media*. New Haven; London: Yale University Press, 2018. 288 p. DOI: <https://doi.org/10.12987/9780300235029>.
15. Hall S. *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London : Sage Publications, 1997. 400 p.
16. Ikhazaleh M. S., Kamour M., Mostafa A., Abdel-Hadi S., Mohamed Ali S., Al Qaruty R. Digital identities and social inequality: A sociological analysis of identity formation in the era of algorithmic surveillance. *Studies in Media and Communication*. 2025. Vol. 13, No. 4. P. 282–293. DOI: <https://doi.org/10.11114/smc.v13i4.7917>.
17. Rousseau A., Rodgers R. F. Social media incidental appearance exposure and young people's body image: A conceptual review. *Body Image*. 2025. Vol. 52. Article 101838. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2024.101838>.
18. Schopenhauer A. *The world as will and representation*. Vol. 1. New York : Dover Publications, Inc., 1969. 534 p.
19. Storey J. *Inventing Popular Culture: From Folklore to Globalization*. Chichester, UK: Wiley-Blackwell, 2018. 352 p.
20. Storozhuk S., Petraniuk A., Lenov A., Shkil S., Borynska O., Tovmash D., Kuźma I.B. A healthy society: social challenges of digitalization and the ways to overcome them (the Ukrainian experience) // *Wiad Lek*. 2023. Vol. 76, No. 9. P. 2103–2111. DOI: <https://doi.org/10.36740/WLek202309129>.
21. Ungless, E. L., Markl, N., & Ross, B. Experiences of censorship on TikTok across marginalised identities. *Proceedings of the 19th International AAAI Conference on Web and Social Media*. Washington, DC, USA : AAAI Press, 2025. P. 1952–1965. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2407.14164>.
22. Valet H. R. *Dilettantismus und Meisterschaft. Zum Problem des Dilettantismus bei Goethe: Praxis, Theorie, Zeitkritik*. München: Winkler-Verlag, 1971. 262 s.
23. Yixiu J. Media representation and social identity: a study of public discourse construction and the empowerment of marginalised groups in the digital age. *International Journal of Education and Humanities*. 2025. Vol. 19, No. 2. P. 134–139. DOI: <https://doi.org/10.54097/jq9t4b14>.

References

1. Bodriar, Zh. (2004). Simulacra and simulation. (V. Khovkhun, Trans.). *Osnovy* [in Ukrainian].
2. Bourdieu, P. (2003). Masculine domination. *Osnovy* [in Ukrainian].
3. Hoian, I. M., & Budz, V. (2021). Social inclusion vs. social exclusion. *Zbirnyk naukovykh prats AIOGOS*, 172–173 [in Ukrainian].
4. Derrida, J. (2008). Given time. *Litopys* [in Ukrainian].
5. Nietzsche, F. (2021). Beyond good and evil. *Folio* [in Ukrainian].
6. Ortega y Gasset, J. (1965). The revolt of the masses. *OOChSU* [in Ukrainian].
7. Otreshko, N. B. (2025). Mass culture in society. *Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy*. <https://esu.com.ua/article-64262> [in Ukrainian].
8. Said, E. W. (2001). Orientalism. *Osnovy* [in Ukrainian].
9. Storozhuk, S. V., & Hoian, Y. N. (2016). The impact of virtual reality on self-actualization of teenagers: Anthropological dimension. *Anthropological Measurements of Philosophical Research*, 9, 17–28. DOI: <https://doi.org/10.15802/ampr2016/7211> [in Ukrainian].
10. Toffler, A. (2000). The third wave. *Vyd. Dim: Vsesvit* [in Ukrainian].
11. Foucault, M. (2003). The archaeology of knowledge. *Osnovy* [in Ukrainian].
12. Danylova, T., Kryvda, N., Hoian, I. et al. (2026). Experiencing yourself: Existential well-being as a pathway to inner growth. *Mental Health: Global Challenges Journal*, 9(1), 13–24. DOI: <https://doi.org/10.56508/mhgcj.v9i1.346> [in English].
13. Fiske, J. (1989). *Understanding popular culture*. Routledge [in English].
14. Gillespie, T. (2018). *Custodians of the internet: Platforms, content moderation, and the hidden decisions that shape social media*. Yale University Press. DOI: <https://doi.org/10.12987/9780300235029> [in English].
15. Hall, S. (1997). Representation: Cultural representations and signifying practices. Sage Publications [in English].
16. Alkhazaleh, M. S., Kamour, M., Mostafa, A. et al. (2025). Digital identities and social inequality: A sociological analysis of identity formation in the era of algorithmic surveillance. *Studies in Media and Communication*, 13(4), 282–293. DOI: <https://doi.org/10.11114/smc.v13i4.7917> [in English].
17. Rousseau, A., & Rodgers, R. F. (2025). Social media incidental appearance exposure and young people's body image: A conceptual review. *Body Image*, 52, 101838. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2024.101838> [in English].
18. Schopenhauer, A. (1969). The world as will and representation (Vol. 1). Dover Publications [in English].
19. Storey, J. (2018). *Inventing popular culture: From folklore to globalization*. Wiley Blackwell [in English].
20. Storozhuk, S., Petraniuk, A., Lenov, A. et al. (2023). A healthy society: Social challenges of digitalization and the ways to overcome them (the Ukrainian experience). *Wiadomości Lekarskie*, 76(9), 2103–2111. DOI: <https://doi.org/10.36740/WLek202309129> [in English].
21. Ungless, E. L., Markl, N., & Ross, B. (2025). Experiences of censorship on TikTok across marginalised identities. In Proceedings of the 19th International AAAI Conference on Web and Social Media (pp. 1952–1965). AAAI Press. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2407.14164> [in English].
22. Vaget, H. R. (1971). Dilettantismus und Meisterschaft. Zum Problem des Dilettantismus bei Goethe: Praxis, Theorie, Zeitkritik. Winkler-Verlag [in German].
23. Yixiu, J. (2025). Media representation and social identity: A study of public discourse construction and the empowerment of marginalised groups in the digital age. *International Journal of Education and Humanities*, 19(2), 134–139. DOI: <https://doi.org/10.54097/jq9t4b14> [in English].

Стаття надійшла до редакції 09.03.2026
Отримано після доопрацювання 10.04.2026
Прийнято до друку 21.04.2026
Опубліковано 26.05.2026